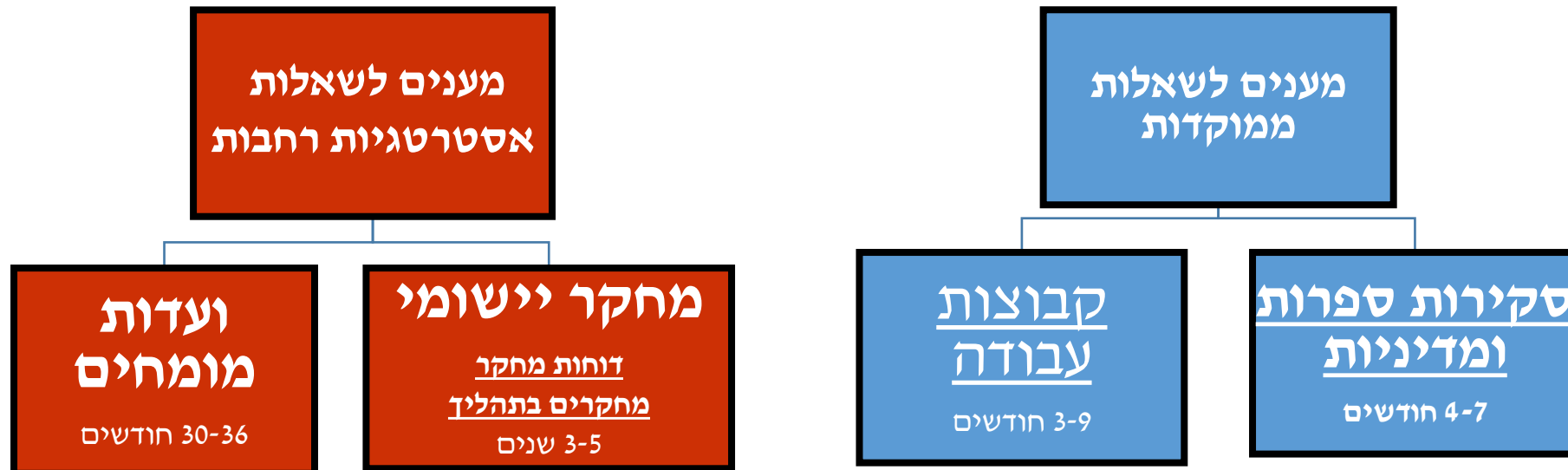

לשכת המדען הראשי – תמיכה בתהליכי תכנון וקבלת החלטות במשרד החינוך

מענים לשאלות ממוקדות: סקירות ספרות ומדיניות (החל משנת 2017)

נושא	המזמין	תקציר	קטגוריות
סקירת תכניות לימודים במוזיקה ברחבי העולם	אגף אמנויות	הדוח מציג תכניות להוראת מוזיקה בארבע מדינות: גרמניה, אנגליה, צפון קרוליינה שבארה"ב ופינלנד.	ידע ומיומנויות
סקירת תכניות לימודים בביולוגיה לחטיבה העליונה ברחבי העולם	אגף מדעים	הדוח מציג את תוכן של תכניות לימודים בביולוגיה בחטי"ע בתשע מדינות, מנתח אותן ומשווה ביניהן.	ידע ומיומנויות
הוראת מיומנויות מטה קוגניציה	אגף מדעים	סקירה זו עוסקת בהוראה מטה קוגניטיבית ובאופן הכשרת מורים ופרחי הוראה בנושא של הוראה מטה קוגניטיבית.	ידע ומיומנויות
ידע אפיסטמי וערכים במהות המדע	אגף מדעים	סקירת הספרות המצורפת מתמקדת בשני היבטים מרכזיים הנוגעים לידע אפיסטמי ופרקטיקות אפיסטמיות.	ידע ומיומנויות
הוראת מיומנויות הכתיבה והקלדה בבתי ספר יסודיים	אגף חינוך יסודי	הדוח עוסק בהוראת הקלדה בבתי ספר – מה כוללת מיומנות ראשית הכתיבה, מתי כדאי להתחיל ללמד הקלדה בבתי הספר היסודיים, יתרונות וחסרונות בלימוד הקלדה ודרכי הוראה מומלצות.	ידע ומיומנויות
למידה חברתית רגשית: מיפוי מושגי, בסיס תיאורטי ואמפירי	ועדת מומחים בנושא טיפוח מיומנויות חברתיות רגשיות במערכת החינוך	סקירה זו מציעה מיפוי מושגי, תיאורטי ואמפירי של תחום הלמידה החברתית רגשית (SEL)	ידע ומיומנויות
התערבויות לטיפול מיומנויות חברתיות ורגשיות (Social) emotional learning; SEL)	ועדת מומחים בנושא טיפוח מיומנויות חברתיות רגשיות במערכת החינוך	סקירה זו מתמקדת בתוכניות לקידום למידה חברתית רגשית (Social Emotional Learning; SEL) ובתוכניות התערבות לפיתוח כישורים חברתיים ורגשיים והטמעתן במערכות החינוך בישראל ובעולם בשלוש רמות שונות: ברמת התלמיד, ברמת הכיתה ובית הספר וברמה מערכתית (מחוזית וארצית).	ידע ומיומנויות
השינויים הרצויים בחומרי הלימוד במערכת החינוך במאה ה-21	ועדת מומחים התאמת תוכניות הלימודים וחומרי הלימוד למאה ה-21	סקירה זו עוסקת בחומרי לימוד חדשים מסוגים שונים: ספרי לימוד דיגיטליים, מקורות לימוד פתוחים, חומרי לימוד דיגיטליים שאינם ספרי לימוד ובהשוואתם לחומרי לימוד מודפסים מסורתיים, ומתמקדת במחקרים אמפיריים, מחקרי מטה-אנליזה ודוחות מחקר שונים בנושא קריאה ולמידה מטקסטים מודפסים ודיגיטליים	ידע ומיומנויות
עיצוב תכניות לימודים למאה ה-21 סקירה השוואתית בין-לאומית	ועדת מומחים התאמת תוכניות הלימודים וחומרי הלימוד למאה ה-21	ניתוח השוואתי בין מדינות של תחומי הידע, הערכים ההיבטים הטכנולוגיים והרגשיים-חברתיים בתכניות לימודים	ידע ומיומנויות

מענים לשאלות ממוקדות: סקירות ספרות ומדיניות (החל משנת 2017)

נושא	המזמין	תקציר	קטגוריות
מיומנויות בתחומי הדעת - בביצוע	אגף תכנון ואסטרטגיה	הסקירה תעסוק באופן בו משולבת הקניית מיומנויות בהוראת תחומי דעת שונים.	ידע ומיומנויות
הוראת אוצר-מילים בשפה ראשונה בקרב מתבגרים - בביצוע	אגף שפות	הסירה תעסוק בדרכים אפקטיביות להוראת שפה ראשונה בקרב תלמידים בבית הספר היסודי	ידע ומיומנויות
מעבדות בלימודי הפיזיקה - בביצוע	אגף מדעים	הדוח יציג את התחומים בהם נבחנים תלמידים במדינות נבחרות בעולם, את מידת הקושי של השאלות.	ידע ומיומנויות
אורינות פיננסית - בביצוע	מנכ"ל	מסמך זה מבקש לתת מענה על סוגיה זו באמצעות בחינת ההגדרה והרכיבים של חינוך פיננסי, מצב החינוך הפיננסי בישראל ובעולם כיום, וכמו-כן את הביקורת העולה כלפי המצב כיום. כל זאת ועוד, המסמך יציג דרכים וחומרים חינוכיים הזמינים כיום בנושא החינוך הפיננסי.	ידע ומיומנויות
משחוק בחינוך	אגף מו"פ	הדוח נותן מסגרת מונחית למשחוק, מביא דוגמות ליישום משחוק במערכת החינוך ודן ביתרונות המשחוק לצד החסרונות כפי שעולה מספרות המחקר בתחום	הוראה למידה והערכה
איתור ברוכי כישרון במחול	אגף מחוננים	הדוח עומד על אתגרים עקרוניים ומעשיים באיתור ברוכי כישרון במחול, בוחן את המחוננים השונים שבספרות המחקרית בנושא, מציג דגמים לאיתור ברוכי כישרון ומשווה בין דגמי האיתור הללו בדגש על שאלות של הוגנות ויעילות.	הוראה למידה והערכה
מורה מומחה קריאה ואורינות	אגף שפות	מטרתה של סקירת הספרות היא להעמיק בידע המחקרי הקיים אודות המקצוע 'מומחה אורינות', לצד בחינת יישום והטמעת התפקיד בבתי ספר במדינות שונות.	הוראה למידה והערכה

מענים לשאלות ממוקדות: סקירות ספרות ומדיניות (החל משנת 2017)

נושא	המזמין	תקציר	קטגוריות
סקירת תכניות התערבות וגישות חינוכיות הניזונות ממדעי המוח	לשכת המדען הראשי	הסקירה בוחנת עד כמה משפיעים)או קרובים להשפיע) ממצאים ותובנות ממחקר במדעי המוח על הפרקטיקה בכיתה, והאם ניתן לרתום את הממצאים האלו לפיתוח גישות חינוכיות ותוכניות התערבות. בסקירה זוהו 18 תחומי מחקר במדעי המוח, שהממצאים שהתגלו בהם השפיעו בהצלחה על החינוך או עשויים להשפיע עליו בעתיד – אם תושקע עבודה נוספת בהתאמתם.	הוראה למידה והערכה
פרויקט גמר אינטרדיסציפלינרי במקצועות טכנולוגיים בבתי ספר תיכוניים: סקירת מחקרים	מנהל מדע וטכנולוגיה	סקירה של ידע מחקרי העוסק בהוראה ולמידה באמצעות פרויקטים אינטרדיסציפלינריים במקצועות טכנולוגיים בבתי ספר תיכוניים	הוראה למידה והערכה
מאפייני קורסי MOOC והתאמתם להשתלמויות למורים	מנהל מדע וטכנולוגיה	בסקירה זו יתואר תהליך ההתפתחות של קורסי Massive Open Online ועד היום. הסקירה מפרטת את הגורמים להתמדה ונשירה מקורסים אלו ומתארת כיצד ניתן לעצב קורסים אלו בצורה המעודדת למידה פעילה.	הוראה למידה והערכה
השפעות למידה בענן ממוחשב	מנהל מדע וטכנולוגיה	מהן ההשפעות החיוביות והשליליות של למידה בענן ממוחשב במוסדות חינוך על למידה הישגים ומיומנויות המאה ה-21.	הוראה למידה והערכה
סקירת מדיניות על הטמעת למידה בענן	מנהל מדע וטכנולוגיה	סקירת תהליכי הטמעה ואתגרים בהטמעת ענן ממוחשב במוסדות חינוך.	הוראה למידה והערכה
שיעורי בית ביסודי	אגף חינוך יסודי	הסקירה בוחנת מטרות שונות לשיעורי בית, השפעות שלהם בהתייחס למקצועות השונים ולגילאים וכן בוחנת את השפעת מעורבות ההורים בשיעורי בית. לסקירה התווספו המדיניות והמלצות האגף לחינוך יסודי שגובשו בתהליך היועצות עם הגורמים הרלוונטיים במשרד החינוך.	הוראה למידה והערכה
מדיניות ההתאמות בהיבחנות לילדים ולצעירים עם לקויות למידה	אגף ליקויי למידה	מטרת הסקירה הבין לאומית היא להציג את המדיניות בשבע מדינות דוברות אנגלית, לבחון את אופיין של התלבטויות דומות, ולתעד פתרונות מוצעים, על מנת ללמוד מהם.	הוראה למידה והערכה

מענים לשאלות ממוקדות: סקירות ספרות ומדיניות (החל משנת 2017)

נושא	המזמין	תקציר	קטגוריות
למידה בינתחומית	מזה"פ	הדוח מתמקד בלמידה, הוראה, הערכה והטמעה של למידה בינתחומית	הוראה למידה והערכה
חינוך ביתי - מגמות, תוצאות ומדיניות	מנכ"ל	החינוך הביתי הוא מסלול חינוך הפועל לצד החינוך הציבורי והחינוך הפרטי. הוא מאגד בתוכו גישות ושיטות רבות ומגוונות, שהמשותף לכולן הוא בחירתם של ההורים לא לשלוח את ילדיהם לבתי הספר. מטרתו של הדוח הנוכחי להעניק מבט עכשווי על החינוך הביתי בארץ ובעולם: היקף הלומדים בו, הישגיהם הלימודיים והחברתיים, וכן מדיניות האסדרה במדינות השונות. זאת ועוד, הוא מסכם עמדות כלליות בעד ונגד החינוך הביתי.	מדיניות חינוך/הוראה למידה והערכה
פיתוח מרחבי למידה	מינהל פיתוח	הסקירה תבחן את ההשפעות של עיצוב מרחבי למידה בעיקר על מיומנויות המאה ה-21.	הוראה למידה והערכה
פיתוח מרחבי למידה – סקירת מדיניות	מנהל פיתוח	סקירה על מדיניות של ממשלות בעולם לעיצוב מרחבי למידה במאה ה-21.	הוראה למידה והערכה
ההשפעה של למידה מרחוק על היבטים רגשיים וחברתיים, דרכי פעולה ודרכי התמודדות עם אתגרים רגשיים-חברתיים של למידה מרחוק	אגף תכנון ואסטרטגיה	הסקירה תעסוק בהיבטים חברתיים-רגשיים מרכזיים המושפעים מהלמידה מרחוק ובדרכי פעולה ותוכניות התערבות שיש בהן כדי לתת מענה להיבטים אלו.	הוראה למידה והערכה
היבטים פדגוגיים של למידה מקוונת: סקירת דוחות מדיניות	אגף תכנון ואסטרטגיה	הסקירה תעסוק בעקרונות הלמידה המקוונת בהיבטים פדגוגיים בעיקר.	הוראה למידה והערכה

מענים לשאלות ממוקדות: סקירות ספרות ומדיניות (החל משנת 2017)

נושא	המזמין	תקציר	קטגוריות
סקירת ספרות ומסמכי מדיניות העוסקים בהוראה ולמידה מרחוק	אגף בכיר תכנון ואסטרטגיה	מה מדיניות למידת מורים בעולם בנושא הלמידה מרחוק; האם מדינות יצרו מתווים חדשים ללמידת מורים; כיצד מדינות מובילות בתחום הכשירו את מוריהן בנושא הלמידה מרחוק; מהי רמת הבשלות הנדרשת ממורים כדי להצליח לבצע למידה מרחוק	הוראה למידה והערכה
עידוד בנות ללמידת מדעים בחט"ב מדעים	אגף מדעים, המזכירות הפדגוגית	הסקירה תעסוק בנתונים על חלוק מגדרית של תלמידים ותלמידות בלימודי מדעים ותמונת המצב המחקרית על הסיבות להבדלים מגדריים בלימודי מדעים ובייחוד בלימודי פיזיקה	שוויון הזדמנויות
סקירת מדדים בעולם לנשירה סמויה	אגף ילדים ונוער בסיכון	מטרת הדוח להציג הגדרות רווחות לנשירת תלמידים בעולם ואת הקשר בין ההגדרות הללו לבין מדיניות חינוך במניעת נשירה ובמציאת פתרונות לה.	מדיניות חינוך
תרגום מ-OECD - תשומות פרטיות לבתי"ס	לשכת המדען הראשי	המסמך שלהלן הוא תרגום ועיבוד של דוח של ה-OECD המציג תמונת מצב מקיפה בנושא מקורות המימון לבתי ספר ב 16 מדינות בארגון.	מדיניות חינוך
שיתוף נוער בהתוויית מדיניות	מנה"פ	הדוח מציג דוגמאות לשיתוף בני נוער בתהליכי קבלת החלטות בעולם, ובוחן את האתגרים העולים מהם לשיתוף בני הנוער, כגון חסמים תפיסתיים של מתווי המדיניות וקשיים טכניים להיוועצות בבני נוער. נוסף על כך, מציג הדוח תנאים אפשריים לשיתוף בני הנוער בהתוויית מדיניות באופן פורה – כזה המסייע לרשויות וגם משמש חוויה אזרחית מלמדת וחיובית עבור בני הנוער.	מדיניות חינוך/שותפויות עם משפחה וקהילה/חינוך בלתי פורמלי
מדיניות מחקר במוסדות חינוך	לשכת המדען הראשי	הדוח מציג סוגיות בעניין אסדרה מדינית של נוהלי מחקר בבתי ספר כמו סוגיית ההסכמה, הגנת הפרטיות, מתן תמריצים ומחקרי פעולה, דרך הדגמתן בארבע מדינות שנבחרו מראש.	מדיניות חינוך
ניהול בטיחות במוסדות חינוך	אגף לביטחון וחירום, בטיחות, זה"ב ונגישות	הסקירה תעסוק בתפיסות ועמדות של מערכות חינוך ציבוריות ביחס לבטיחות וגיהות במוסדות חינוך, בהגדרותיהם של בעלי תפקידים במוסדות חינוך בעולם שאמונים על נושא הבטיחות והגיהות, סמכויותיהם ושגרות העבודה שלהם ובדגמים שונים לבטיחות וגיהות שהופעלו ברמת בית הספר.	מדיניות חינוך

מענים לשאלות ממוקדות: סקירות ספרות ומדיניות (החל משנת 2017)

נושא	המזמין	תקציר	קטגוריות
שותפות אקדמיה-שדה : מודלים, אתגרים והצלחות	לשכת המדען הראשי	אחד ההיבטים הייחודים של מחקרי התערבות הוא החיבור שהוא מחייב בין בעלי העניין השונים, ביניהם צוות המחקר, קובעי מדיניות במשרד החינוך ואנשי השטח. החיבורים הנוצרים מתוך מחקרי התערבות נבדלים מן השאר בשל מיקודם בפרקטיקות חינוכיות ושאיפתם להוביל תהליכי שיפור בית ספריים ושינויים במדיניות. הסקירה תנסה לענות על השאלה, כיצד נראית שותפות מאוזנת המתבססת על הידע והניסיון של כלל בעלי העניין במחקרי התערבות בחינוך?	מדיניות חינוך
סוגים של שיתופי פעולה בין בתי ספר - מסגרת מושגית, מערך מניעים ותובנות	מינהל חמ"ד	הסקירה הציגה סוגים שונים של שיתופי פעולה בין בתי ספר הקיימים בעולם ומדווחים בספרות המקצועית, העשויים לשקף את ההזדמנויות, המורכבויות והאתגרים ביישום שיתופי פעולה במערכת החינוך.	מדיניות חינוך
מדיניות תשלומי הורים במדינות נבחרות	מנה"פ	הדוח יעסוק בתחומים שבינים גובים תשלומים מהורים במערכות חינוך ציבוריות.	מדיניות חינוך
ללמד את מורי המורים - מה ידוע מהמחקר על דרכים לשיפור עבודתם של מורי המורים?	אגף פיתוח מקצועי של עובדי הוראה	בדוח נבחן הקשר שבין פיתוח מקצועי אפקטיבי לבין תפקידם של מורי המורים בתוכניות השונות. בחלק הראשון של הדוח מוצגות חמש תוכניות ומתוארים רכיביהן הקשורים להכשרתם וליווים של מורי המורים בהן. בחלק השני מתוארים הקווים המנחים את לימודי המשך של הרופאים בארצות הברית. החלק השלישי דן במנגנונים שונים לניהול תחום מורי המורים, ומצביע על יתרונותיהם וחסרונותיהם.	עובדי הוראה ומנהיגות חינוכית
למידה והתפתחות מקצועית של מורים	לשכת המדען הראשי	המסמך שלהלן הוא תרגום ועיבוד של מסמך העקרונות Professional Learning Teacher Development and מאת פרופ' הלן טימפרלי. המסמך מבוסס על סינתזה של מחקרים מבוססי-ראיות בנושא למידה ופיתוח מקצועי אשר נמצאו כבעלי השפעה חיובית על הישגי תלמידים.	עובדי הוראה ומנהיגות חינוכית
סקירת מסלולי קריירה של עובדי חינוך והוראה	ועדת מומחים ניהול מיטבי של הפיתוח המקצועי וההדרכה (של מורים) במערכת החינוך	מסמך זה סוקר את קריירת המורים במדינות שונות.	עובדי הוראה ומנהיגות חינוכית
אפקטיביות של פיתוח מקצועי	ניהול מיטבי של הפיתוח המקצועי וההדרכה (של מורים) במערכת החינוך	סקירה זו מתארת מחקרים, סקירות מחקרים ומטה אנליזות כמותיות בנושא תרומתן של תכניות לפיתוח מקצועי של מורים להישגי התלמידים ולקידום ההוראה בכלל.	עובדי הוראה ומנהיגות חינוכית

מענים לשאלות ממוקדות: סקירות ספרות ומדיניות (החל משנת 2017)

נושא	המזמין	תקציר	קטגוריות
הכשרת מורים לפריפריה	אגף תכנון ואסטרטגיה	הסקירה תציג תכניות לימודים, תקצוב, תנאי קבלה הטבות ועוד הקשורים בהכשרת מורים להוראה בפריפריה גיאוגרפית וחברתית.	עובדי הוראה ומנהיגות חינוכית
תוכניות לאומיות בעולם בנושא שיימינג (ביוש) ובריונות ברשת: סקירת מדיניות	ועדת ארבל	הסקירה במסמך זה כוללת תיאור של מדיניות ותכניות לאומיות בנושא שיימינג ובריונות ברשת. המדינות הנבחרות לסקירה הנוכחית הן: ארה"ב, פינלנד, גרמניה, בריטניה, איטליה, אוסטרליה, פורטוגל, בלגיה ושוויץ.	אקלים
לגליזציה של קנאביס והשפעותיה על תוכניות מניעה ותוכניות התערבות לבני נוער	שפ"י	דוח זה עוסק בהתאמות ובשינויים שנעשו בתוכניות מניעה בתגובה לתהליך התרת השימוש בקנאביס.	אקלים
אובדנות בקרב ילדים עד גיל 14	שפ"י	הסקירה תעסוק בתמונת מצב בעולם באובדנות בקרב ילדים עד גיל 14 וכן בתוכניות מניעה.	אקלים
פיתוח מנהיגות נוער בפרספקטיבה השוואתית בין לאומית והשלכות על מדיניות חינוך בלתי פורמלי	מנהל חברה ונוער	מנהיגות נוער בפרספקטיבה השוואתית והשלכות על מדיניות חינוך בלתי פורמלי	חינוך בלתי פורמלי
סקירת מחקר המניעים לחינוך לערכים במדינות שונות בעולם	ועדת מומחים בנושא חינוך לערכים	סקירה זו עוסקת בשאלה מה מקורות הסמכות לחינוך לערכים?	ערכים
כיצד מחנכים לערכים בחינוך הבית ספרי במדינות שונות בעולם?	ועדת מומחים בנושא חינוך לערכים	בסקירה זו מוצגות תוכניות חינוכיות אשר באופן מוצהר וגלוי מבקשות לחנך לערכים במדינות שונות.	ערכים
עבודת מחקר איכותנית בנושא: כיצד מחנכים לערכים בישראל?	ועדת מומחים בנושא חינוך לערכים	סקירה זו עוסקת בשאלה כיצד מתעצבים ומתורגמים ערכים ממלכתיים שנקבעו ברמת המטה של משרד החינוך דרך צינורות מערכת החינוך הישראלית עד האופן בו הם מתקבלים על ידי - תלמידי בתי הספר?	ערכים

מענים לשאלות ממוקדות: סקירות ספרות ומדיניות (החל משנת 2017)

קטגוריות	תקציר	המזמין	נושא
ערכים	הדוח סוקר אתגרים שונים של (1) הוראת לימודי דת; (2) חינוך לזהות לאומית (3) אתגרים של הוראת אזרחות ורב-תרבותיות.	אגף מורשת	חינוך להוראת זהות לאומית ודתית: תיאור תכניות לימודים מהעולם ואתגרים המשותפים להן
שיויון הזדמנויות	סקירה על השלכות הלמידה מרחוק על הגדלת פערים בין תלמידים	אגף תכנון ואסטרטגיה	פערים בחינוך הנוצרים כתוצאה ממעבר ללמידה מרחוק
שיויון הזדמנויות	הסקירה תעסוק בתוכניות קליטה ייחודיות במערכות חינו בעולם לתלמידים מהגרים	מנהל החינוך הדתי חמ"ד והאגף לקליטת עולים	תוכניות לימודים ייחודיות לתלמידים מהגרים

מענים לשאלות אסטרטגיות רחבות: זו"חות מחקר (משנת 2019)

נושא	בוצע על-ידי	שותף	תקציר
תכניות ייחודיות להכשרת עובדי הוראה	פרופ' יהודית דורי פרופ' טלי טל ד"ר דפנה גולדמן ד"ר אריאל שריד	עו"ה	המחקר מתמקד בהערכת חמש תכניות ייחודיות הפועלות בישראל (רג"ב, מבטים, צוות הטובים לחינוך, טראמפ, וחותרם), שהן בעלות מאפיינים אידיאולוגיים, פדגוגיים ומנהליים שונים. בהינתן ההשקעה הגדולה בתכניות אלו, עולה שאלת האפקטיביות שלהן והקשר בין ההכשרה בתוכניות אלה, להשתלבות הבוגרים בבית הספר. על כן, הערכת תכניות אילו נבחנה בהקשר של השתלבות המורים בעבודה, בהיבטים שונים וביניהם התמדה בהוראה, תרומה לקהילה הבית ספרית ולתהליכים לימודיים וחינוכיים בכיתה.
הערכת מורים חדשים-שימושים תוקף והשלכות	פרופ' לילי אורלנד-ברק ד"ר צפירי גולדברג	עו"ה	מטרת המחקר היא להעמיק את הידוע לנו על תהליך ההערכה, כפי שנתפס על ידי מנהלים והמורים המוערכים ועל האופן שבו מתנהל התהליך, הלכה למעשה, בבתי הספר. עוד מבקש המחקר ללמוד על השלכותיו התהליך בהיבטים של קבלת החלטות ומיון לצד עיצוב דרכי הוראה בעקבות משוב.
קליטה מיטבית של מורים חדשים	פרופ' אורלי שפירא- לשציינסקי פרופ' חן שכטר ד"ר יוסף קליין ד"ר פסקל בן עוליאל	עו"ה	מערכות חינוך בארץ ובעולם מתמודדות עם נשירה אינטנסיבית של מורים בשנים הראשונות לעבודתם. ההנחה היא שהתרבות האקולוגית הבית ספרית לשימור מורים חדשים תורמת לעיצוב תפיסותיו, עמדותיו והתנהגותו של המורה החדש ומשפיעה על החלטותיו באשר להתמדתו בעבודה. המחקר שם למטרה: (1) פיתוח מדד "תרבות אקולוגית בית ספרית לניבוי שימור מורים חדשים" ובחינת תרומתו להסבר וניבוי שימור מורים חדשים בחינוך העל יסודי (חטיבות ביניים, תיכונים) במערכת החינוך הישראלית. (2) לבחון הבדלים בדפוסי המנהיגות של מנהל בית ספר והתרבות האקולוגית בבתי ספר, בין בתי ספר בעלי שימור גבוה של מורים חדשים, לבין בתי ספר בעלי שימור נמוך של מורים חדשים בחינוך העל יסודי.
אימון ממוחשב לשיפור הבנת הנקרא באנגלית	פרופ' תמי קציר ד"ר ענת פריאור	אגף שפות – מזה"פ	המחקר הנוכחי שם לעצמו למטרה להרחיב את הידע לגבי הגורמים הקשורים להבנת הנקרא באנגלית בקרב תלמידי תיכון דוברי עברית באמצעות בחינת השפעתו של אימון קצר וממוקד על הבנת הנקרא ועל מיומנויות מטה-קוגניטיביות בקרב סוגים שונים של לומדים. מערך המחקר כלל 221 תלמידי תיכון, אשר עברו סוללת הערכה שפתית, שאלוני עמדות ואסטרטגיות למידה, והערכה של הבנת הנקרא ויכולות מטה קוגניטיביות באנגלית.

מענים לשאלות אסטרטגיות רחבות: דו"חות מחקר (משנת 2019)

נושא	בוצע על-ידי	שותף	תקציר
<u>מדיניות רב לשונית</u>	פרופ' אילנה שוהמי ד"ר מיכל טננבאום	אגף שפות – מזה"פ	<p>המחקר נועד לבחון את עמדותיהם ותפיסותיהם של תלמידים ומורים בנוגע לרב-לשוניות בחינוך, על היבטיה המהותיים והיישומיים, לנטר את הסוגיות ולאחר את הצרכים הספציפיים שעולים ביישום מדיניות חדשה במסגרות של הכשרת מורים, מנהלים, ניסוח תכניות לימוד בגישה רב-לשונית, ולהציע את הדרכים האופטימליות בהן בתי ספר יוכלו לבחור עבור עצמם את המודל הרב-לשוני המתאים להם.</p>
<u>דו לשוניות, לקות שפה, משלב סוציו-אקונומי ואוריינות</u>	ד"ר כרמית אלטמן פרופ' שרון ערמון לוטם פרופ' יואל וולטרס	אגף קדם יסודי	<p>תוצאות מבחני פיז"ה ונתונים סטטיסטיים עדכניים הבוחנים את הישגיהם הלימודיים של ילדים עם רקע של הגירה (עולים חדשים ודור שני לעליה) מצביעים על כך שמיומנות בשפת הלימוד בגנים מהווה מפתח להצלחה אקדמית. הצוות החינוכי בגנים ובבתי הספר ניחן לעתים קרובות ביכולת לזהות שההתפתחות השפתית של ילד איננה תואמת למצופה מבני גילו, אך אין לו את הכלים המתאימים לזהות האם קושי בהתפתחות השפה נובע מלקות שפה או מרכישת שפה שנייה באופן תקין. המחקר עוסק בסוגיות אלו במטרה לזהות מאפיינים של לקות שפה ומנבאי הצלחה בית ספרית בקרב ילדים מבתים דוברי שתי שפות מרקע חברתי סוציאקונומי נמוך (כשהמיקוד הוא בילדים מבתים דוברי אמהרית ורוסית). מגוון רחב של מדדים של התפתחות שפה דו-לשונית וניצני אוריינות איפשר לזהות אילו מדדים ביכולותיהם של ילדים בגילאי הגן מבתים ממשלב סוציו-אקונומי נמוך שבהם מדברים שתי שפות מנבאים באופן מיטבי הצלחה אקדמית בגילאי בית הספר.</p>
<u>אוטונומיה בית ספרית ולמידה</u>	פרופ' ענת זוהר פרופ' רונית בוגלר פרופ' דן ענבר פרופ' אדם ניר ד"ר עדי בן דוד	מנה"פ	<p>הדוח הנוכחי מביא ממצאים המתייחסים לאבן הדרך השלישית של מחקר מקיף שנועד לקשר בין אוטונומיה של בתי ספר לבין איכויות המייחדות פדגוגיה פרוגרסיבית ששמה דגש על פיתוח מיומנויות של המאה ה-21 במערכת החינוך בישראל. המחקר יוצא מהנחה שחופש פעולה העומד לרשותם של מורים ומנהלים מהווה פוטנציאל קריטי בכל הנוגע לעיצוב תהליכי ההוראה והלמידה בבית הספר ולהתאמת תהליכים אלה לצרכי מורים ותלמידים. המחקר מתבסס על ההנחה, שצפוי להימצא קשר בין איכויות של אוטונומיה כפי שזו נתפסת על ידי מורים לבין איכויות פדגוגיות של תהליכי הוראה ולמידה בדגש על מיומנויות המאה ה-21. מדובר בשתי תופעות המתאפיינות במורכבות אינהרנטית רבה המציבות אתגר מחקרי לא מבוטל.</p>

קבוצות עבודה של חוקרים בנושא למידה מקוונת

נושא	יושבת ראש	תקציר
היבטים פדגוגיים בלמידה מקוונת	ד"ר ענת כהן, אוניברסיטת תל אביב	עבודתה של קבוצת העבודה 'היבטים פדגוגיים בלמידה מקוונת' התמקדה בתהליכי ההוראה, הלמידה והערכה בלמידה מקוונת. מאפייניה הייחודיים של הלמידה המקוונת מהווים הזדמנות להוראה המאפשרת למידה בקצב אישי, יכולת העמקה, קישור הנלמד לחיי היום יום, אוטונומיה בלמידה, והרחבת נקודת המבט בעקבות החשיפה לריבוי דעות בקהילה מקוונת. האתגר הכרוך במעבר להוראה מקוונת מהווה בד בבד הזדמנות לחשיבה רפלקטיבית על תהליכי ההוראה, הלמידה וההערכה הקיימים, ובחינתם מחדש הן לצורך התאמתם לסביבה מקוונת, והן לאימוץ תהליכים אלו להמשך ההוראה גם כאשר היא מתבצעת פנים-אל פנים. לכן, קבוצה זו ביקשה לדון במאפיינים, בתנאים ובתהליכים הדרושים לשם קידום הלמידה בסביבות מקוונת.
שונות בלמידה מקוונת	פרופ' לילך שלו- מבורך, אוניברסיטת תל אביב	עבודתה של קבוצת חשיבה זו עוסקת במיקוד האתגרים שמציבה הלמידה המקוונת ללומדים עם צרכים מיוחדים וחילוץ העקרונות והתנאים שיש לקיים כדי להגביר את הסיכוי שלומדים עם צרכים מיוחדים יצליחו להשתלב בלמידה מקוונת ולהפיק ממנה תועלת, באופן שתמנע הגדלת פערים בהשוואה לתלמידים שהתפתחותם טיפוסית.
הערכה של למידה מקוונת	פרופ' יהודית דורי, הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל ומוסד שמואל נאמן, מכון מחקר למדיניות לאומית	עבודתה של קבוצת חשיבה זו עוסקת בהערכה לשם למידה בסביבה הדיגיטלית. טכנולוגיות דיגיטליות יכולות לעורר ולמדוד מיומנויות מורכבות, מערכות ידע ותהליכים קוגניטיביים שקודם היה קשה להעריך. זאת, באמצעות היכולת ליצור מערכי נתונים ומודלים מורכבים. שיטות הערכה חלופיות בסביבה דיגיטלית מציעות לתלמידים מגוון עשיר של שיטות למידה המאפשרות להם להציג רמות חשיבה גבוהות יותר. הטכנולוגיה משפרת את יכולות ההוראה וההערכה, ויוצרת הזדמנויות לשיפור וגיוון בהערכת הלומדים, כולל התייחסות לכישורי תקשורת כתובים, שיתוף פעולה, עבודת צוות וחשיבה רפלקטיבית. בנוסף, סביבות דיגיטליות יכולות לספק מענה למגוון הלומדים, באמצעות משימות הערכה המוטלות עליהם בקצב המותאם לצרכיהם.

קבוצות עבודה של חוקרים בנושא למידה מקוונת

נושא	יושבת ראש	תקציר
היבטים רגשיים חברתיים של למידה מקוונת	ד"ר דפנה קופלמן רובין, המרכז הבינתחומי הרצליה	מטרת הקבוצה היא לגבש עקרונות, אשר לפיהם, על אף הריחוק הפיזי בזמן במרחב, תמשיך ההוראה המקוונת לתת מענה לצרכים הרגשיים והחברתיים של התלמידים, כפי שנעשה עד כה בהוראה בכיתה. הקבוצה עוסקת בדרכים לתת מענה לצרכים חברתיים ורגשיים הן באופן המיידי ותלוי ההקשר ביותר, הן בשגרה מקוונת פוטנציאלית, הן במסגרת כיתתית מקוונת והן במסגרת פרטנית, תוך התאמתו לצרכים המגוונים של הלומדים ושל באי בית הספר הנוספים – מורים, צוות מנהלה, הורים וקהילה.
הכשרת מורים ללמידה מקוונת	פרופ' לילי אורלנד ברק, אוניברסיטת חיפה	עבודתה של קבוצת החשיבה מתמקדת בתפיסות ומודלים להכשרה ופיתוח פרופסיונאלי של מורים, תוך דגש על הוראה מקוונת, על רצף הנע מטרום הכשרה לתוך הכשרה בפועל. הקבוצה ניסחה חמישה עקרונות הנותנים מענה רחב ומבוסס תיאורטית ופרקטית לסוגיות הקשורות בהתפתחות ולמידה מקצועית של מורים להוראה בסביבה דיגיטלית. כל עיקרון כולל את החלקים הבאים: ביסוס תאורטי, הגדרה תפעולית, תנאים בסיסיים שצריכים להתקיים למימוש העיקרון, שלבי התפתחות מקצועית של מורים, יישום העיקרון בסביבות הכשרה שונות, פדגוגיה כללית מול פדגוגיה ספציפית, שלבי התפתחות של התלמידים וההקשר המיידי בו מתקיימת הלמידה. על מנת לתמוך ביישומיות של העקרונות לתוכניות הכשרה להוראה מקוונת, פותחו שאלות מנחות למכשירי המורים והתנסויות מומלצות במסגרת ההכשרה הניתנות להטמעה על ידי מובילי תוכניות הכשרה שונות.
פערים ואי שוויון בלמידה מקוונת	ד"ר הללי פינסון, אוניברסיטת בן גוריון	משבר הקורונה, שפקד את מדינת ישראל בחודש מרץ לשנת 2020, וסגירת בתי הספר בכל שלבי החינוך, הרחיבה פערים חינוכיים. פערים אלו באו לידי ביטוי בייחוד באוכלוסיות מוחלשות (פריפריה, דוברי ערבית, חרדים ומהגרי עבודה). קבוצה זו תתמקד אם כך במספר היבטים: (א) סקירה של הפערים החינוכיים תוך התייחסות ללמידה מקוונת והשלכותיה בהתמקדות על תתי הקבוצות שהוזכרו לעיל (ב) בחינת ההשלכות של חזרה ללמידה מקוונת בווריאציות שונות (מלאה/חלקית/קפסולות) על הפערים החברתיים-כלכליים בחינוך (ג) הצעת המלצות אופרטיביות למשרד החינוך לשם מזעור הפערים החברתיים כלכליים במערכת החינוך בהקשר של הלמידה המקוונת.

מענים לשאלות אסטרטגיות רחבות: מחקרי התערבות נבחרים בביצוע

צמצום פערים: קידום אוריינות שפתית בערבית

סטטוס: הסתיים (דוח סופי יפורסם בעוד חודשים ספורים)

מבוצע על ידי	משתתפים	מיקוד המחקר	מסקנות המחקר	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' אלינור סאיג-חדד פרופ' רחל שיף	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 1200 ילדים דוברי ערבית כשפת-אם ✓ 120 גנים ✓ מחוז צפון ✓ מחוז מרכז 	תכנית התערבות ממוקדת בפיתוח מודעות קוגניטיבית ומטה-לשונית המגשרת על הפערים הלשוניים בין ערבית מדוברת לסטנדרטית.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ תכנית ההתערבות הצליחה לתרום להתפתחותם של ילדים בהיבטים: ✓ יכולות אורייניות כמו הבנה ואוצר מלים, מודעות מטא-לשונית פונולוגית ומורפולוגית. ✓ יכולות קוגניטיביות. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ צמצום פערים בין ילדים ממדד טיפוח גבוה לנמוך במגזר הערבי. ✓ צמצום מספר הילדים המתקשים ברכישת קריאה בכיתות א-ב. 	<ul style="list-style-type: none"> אגף קדם יסודי – מנה"פ אגף שפות – מזה"פ 	לקישור לחצי/ כא

צמצום פערים: קידום אוריינות שפתית בעברית

סטטוס: הסתיים

מבוצע על ידי	משתתפים	מיקוד המחקר	מסקנות המחקר	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' מיכל שני פרופ' תמי קציר ד"ר ענת פריאור ד"ר אורלי ליפקה	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 114 מורות המלמדות בכיתות ד-ה ✓ 33 בתי ספר ✓ 2,352 תלמידים ✓ מחוז חיפה 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ תכנית התערבות לקידום הבנת הנקרא הממוקדת בהיבטים שפתיים, קוגניטיביים ורגשיים תוך: ✓ הקניה שיטתית של אוצר מילים ✓ הקניה ותרגול של אסטרטגיות להבנת הנקרא ✓ קריאה של טקסטים רלוונטיים מסוגות שונות ✓ עבודה קבוצתית ואישית 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ גישה רב רכיבית הלוקחת בחשבון היבטים שפתיים, קוגניטיביים ורגשיים <u>חיונית לקידום האוריינות בגילאי היסוד.</u> ✓ ילדים דו לשוניים (שאינם עולים) נמצאים בפער משמעותי ביחס לילדים חד לשוניים בהיבטים שפתיים. הגישה הנוכחית להתערבות מקדמת גם אותם משמעותית. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ צמצום של פערים באוריינות שפתית בין תלמידים חזקים למתקשים. ✓ צמצום פערים בין ילדים דו וחד לשוניים. ✓ צמצום אחוז הילדים הזקוקים להוראה פרטנית. ✓ כלי הערכה בית ספריים בתחום השפתי. 	<ul style="list-style-type: none"> אגף שפות – מזה"פ אגף יסודי – מנה"פ 	לקישור לחצי/ כא

שילוב יישומונים מתמטיים ברצף ההוראה
סטטוס: הסתיים (דוח סופי יפורסם בעוד חודשים ספורים)

מבוצע על ידי	משתתפים	מיקוד המחקר	אילו כלים ירכשו מדריכות וגננות?	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' מיכל טבח ד"ר ארנון הרשקוביץ ד"ר ענת כהן ד"ר קובי גל	✓ 43 מורים ✓ 1300 תלמידים ✓ מחוז חיפה ✓ מחוז מרכז	פיתוח מודל המתאר את תהליך ואופן בחירת היישומונים על ידי המורים, כך שיאפשרו בחירה מושכלת ושימוש יעיל ברצף ההוראה והכשרת מורים על בסיס מודל זה.	✓ כלים לזיהוי והתאמה של רמת החשיבה אליה פונה היישומון שדרוג משימות החשיבה למשימות המקדמות מיומנויות חשיבה גבוהות.	קידום יכולתם של מורים לשלב יישומונים מתמטיים בהוראה תוך מקסום הפוטנציאל הטמון בהן לקידום תלמידים לרמות חשיבה גבוהות.	אגף מדעים – מזה"פ מנהל מדע וטכנולוגיה	לקישור לחצ'י כא

שוויון הזדמנויות: צמצום פערים בחברה הבדואית
סטטוס: בתהליך

מבוצע על ידי	משתתפים	מיקוד המחקר	אילו כלים ירכשו מדריכות וגננות?	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' יאיר זיו פרופ' מירי שרף פרופ' סלים אבו-רביע	✓ 1800 ילדים ✓ והוריהם ✓ 120 גנים ✓ מחוז דרום וצפון	תכנית התערבות מניעתית ממוקדת מיומנויות חברתיות-רגשיות ומיומנויות קוגניטיביות הלוקחת בחשבון מאפיינים ייחודיים של האוכלוסייה הבדואית	✓ כלים לקידום מיומנויות רגשיות וחברתיות ✓ כלים לקידום מיומנויות קוגניטיביות	צמצום השפעתם הצפויה של גורמי סיכון וחוזק השפעתם של גורמי מגן, כדי לשנות תהליכי התפתחות לקויים, בנקודה קריטית במהלך ההתפתחות בה ילדים עוברים מהמערכת הגנית ונכנסים למערכת הבית-ספרית	אגף קדם יסודי שפ"י – מנה"פ	לקישור לחצ'י כא

צמצום פערים: קידום אוריינות שפתית בשפה העברית בקרב תלמידים מתקשים (3 מחקרים)

סטטוס: בתהליך

מבוצע על ידי	משתתפים	מיקוד המחקר	אילו כלים ירכשו מדריכות וגננות?	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' תמר קציר ד"ר אורלי ליפקה ד"ר שלי שאול	מחוז דרום מחוז חיפה מחוז מרכז	גישה רב-רכיבית להקניית קריאה בדגש על המיומנויות האורייניות, הרגשיות והקוגניטיביות הנדרשות לשם כך. התוכנית בנויה לפי מודל התגובה להתערבות ונבדקת בה התקדמות הלומד לאורך זמן.	ידע אודות תהליכים אורייניים וכלים פדגוגיים לקידום תלמידים בכלל ותלמידים מתקשים בפרט	שיפור בידע ותחושת מסוגלות של מורים בהקשר של הקניית יכולות אורייניות	אגף לקויות למידה – מנה"פ	לקישור לחצ'י כא
	מורות כיתות א'-ג' 200 בעיר באר שבע 24 בקרית מוצקין ובחדרה 60 בלוד ובת"א					
	כ- 4000 תלמידים (ברמת המיפוי)					
	כ- 1000 תלמידים מתקשים (בשתי רמות של קושי)					
פרופ' לילך שלו-מבורך				שיפור בהישגים של תלמידים בכל תחום המושפע מיכולות אורייניות	אגף יסודי – מנה"פ	
פרופ' רחל שיף ד"ר שני לוי שמעון				צמצום מספר התלמידים המופנים לאבחון של ליקויי למידה	אגף שפות – מזה"פ	
				שיפור בתפקודים רגשיים וקוגניטיביים של ילדים מתקשים		

קידום יכולות הכלה – מבט ארגוני ופדגוגי

סטטוס: בתהליך

מבוצע על ידי	משתתפים	מיקוד המחקר	אילו כלים ירכשו מנהלים ומורים?	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' תום גומפל פרופ' אדם ניר פרופ' יפעת קוליקנט ד"ר ניר מיכאלי	✓ 12 בתי ספר ✓ בעיר יבנה ✓ 12 צוותי הניהול ✓ מחוז מרכז	היבטים לקידום תכנית הכלה בית ספרית: מדיניות, תרבות ופרקטיקות	<ul style="list-style-type: none"> ✓ מיומנויות הוראה בכיתה ההטרוגנית ✓ יצירת שגרות וסדירויות תומכות הכלה ✓ שיח מקדם הכלה עם בעלי עניין. ✓ עקרונות לפיתוח אקלים ארגוני התומך בהכלה ✓ פרקטיקות ניהול והוראה תומכות הכלה 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ יצירת סביבות למידה והזדמנויות מותאמות לכלל התלמידים ✓ קידום הישגים ✓ קידום מערכת החינוך כסביבה הרואה בשונות ערך 	אגף הכלה והשתלבות אגף יסודי – מנה"פ	לקישור לחצ'י כא

שינוי תפיסת הלמידה בחטיבות הביניים: למידה בינתחומית
סטטוס: בתהליך (צפי להתחלת שנת הפיילוט תשפ"א)

מבוצע על ידי	משתתפים	מיקוד המחקר	אילו כלים ירכשו מורים ותלמידים?	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' חנן אלכסנדר ד"ר נורית נוביס דויטש	✓ 180 מורים ✓ אלפי תלמידים	ארבע גישות לשילוב דיסציפלינות (רב תחומיות, חציית-תחומיות, בין תחומיות ועל תחומיות)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ כלים לקידום מיומנויות מטה-קוגניטיביות ✓ כלים לקידום מיומנויות SEL ✓ כלים לקידום יצירתיות ✓ כלים להוראה ולמידה בינתחומית 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ תהליכים פדגוגיים המותאמים לאתגרי המאה ה-21 	מזה"פ אגף על יסודי – מנה"פ	לקישור לחצ'י כאן

קידום מיומנויות רגשיות וחברתיות בחטיבות הביניים
סטטוס: בתהליך (צפי להתחלת שנת הפיילוט תשפ"א)

מבוצע על ידי	משתתפים	מיקוד המחקר	אילו כלים ירכשו מורים ותלמידים?	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' נורית ירמיה פרופ' אודרי אדי רקח ד"ר ריקרדו טרש	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 750 מורים בחטיבות הביניים ✓ 30 מנהלים ✓ 30 בתי ספר ✓ אלפי תלמידים 	מודל התערבות ממוקד מורים והנהלה ליצירת תשתית ושגרות ארגונית תומכות מיומנויות רגשיות וחברתיות	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ידע ומיומנויות SEL ✓ כלים להתמודדות עם דחק ושחיקה ✓ מיומנויות פתרון קונפליקטים ✓ כלים לתקשורת מגדלת מטיבה 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ירידה ברמת הלחץ והשחיקה מורים ✓ עליה ברווחתם הנפשית של המורים ✓ שיפור באקלים בית ספרי וכתתי עלייה ברמת המוטיבציה ללמידה 	אגף על יסודי שפ"י – מנה"פ	לקישור לחצ'י כאן

התערבות חינוכית בבעיות התנהגות בגיל הרך
סטטוס: בתהליך (צפי להתחלת שנת הפיילוט תשפ"א)

מבוצע על ידי	משתתפים	מיקוד המחקר	אילו כלים תרכושנה גננות?	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' תום גומפל פרופ' יפעת קוליקנט ד"ר ג'ודה קולר ד"ר מור נחום	✓ 100 גננות ✓ מאות ילדים ✓ צפוי להיכנס למחוז ירושלים	תכנית התערבות בגישה התנהגותית הבנויה לפי מודל התגובה להתערבות ונבדקת בה התקדמות הילד לאורך זמן.	✓ כלים לאיתור וטיפול מוקדמים של התנהגות מאתגרת	✓ העצמת הגננת ואנשי המקצוע בגן בתחום זה. ✓ ירידה משמעותית בהפניה לשירותי החינוך המיוחד ולוועדת ההשמה עקב קשיי התנהגות. ✓ פיתוח כלי טכנולוגי לתמיכה בעשייה החינוכית בהקשר זה.	אגף קדם יסודי שפ"י – מנה"פ עו"ה	

יצירת ידע חדש: מחקרים נבחרים ללא התערבות

אינטראקציות חברתיות של ילדים ובני נוער ברשת : מצבי פגיעה והזדמנויות לגלישה מיטבית סטטוס: בתהליך (צפי לסיום ספטמבר 2020)

מבוצע על ידי	משתתפים	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' יעקב יבלון ד"ר סיגל עדן ד"ר דורית אולניק שמש פרופ' טלי היימן	✓ כ- 3000 תלמידים ✓ 500 אנשי חינוך ✓ 300 הורים.	קבלת תמונת מצב והבנה מעמיקה על האינטראקציות החברתיות של תלמידים ברשת	שפ"י – מנה"פ ראמ"ה אגף מדע וטכנולוגיה	לקישור לחצ'י כאן

דרכי התמודדות עם קשיים בבחירת תחום לימודים ומקצוע בקרב מתבגרים ערבים בישראל סטטוס: בתהליך (צפי לסיום ספטמבר 2020)

מבוצע על ידי	משתתפים	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
ד"ר יוליה ליפשיץ-ברזילר פרופ' משה טטר פרופ' איתמר גתי	✓ אלפי תלמידי כיתה יב אשר נדגמים שוב בשנה לאחר סיום התיכון	פיתוחן של התערבויות חינוכיות דיפרנציאליות לחיזוק כישורי ההתמודדות של צעירים בני החברה הערבית עם האתגר של בחירת תחום לימודים ומקצוע	אגף חינוך במגזר הערבי אגף חינוך במגזר הבדואי והדרוזי	לקישור לחצ'י כאן

הערכת יישום מסקנות ועדת דורנר סטטוס: בתהליך (צפי לסיום אפריל 2020)

מבוצע על ידי	משתתפים	התרומה הצפויה של המחקר	שותפים	קישור לחומרי המחקר
פרופ' תום גומפל ד"ר שירלי ורנר פרופ' נעמי וינטראוב ד"ר ג'ודה קולר	✓ מורים ומנהלים שהיו שותפים ברפורמה	תובנות לגביי: תפיסותיהם של בעלי העניין ביחס לשילוב תהליכים ופעילויות תוצאות	אגף חינוך מיוחד ראמ"ה אגף הכלה והשתלבות	לקישור לחצ'י כאן

תרומת ההתנסות הסימולטיבית ומרכיביה לפיתוח מיומנויות חברתיות-רגשיות של עובדי הוראה
סטטוס: בתהליך

קישור לחומרי המחקר	שותפים	התרומה הצפויה של המחקר	משתתפים	מבוצע על ידי
לקישור לחצ'י כאן	מנהל עובדי הוראה - הכשרה והתמחות עובדי הוראה מנהל עובדי הוראה - אגף התפתחות מקצועית עובדי הוראה ראמ"ה מזכירות פדגוגית - אגף שפות	תובנות לגביי: תפיסותיהם של בעלי העניין ביחס לשילוב תהליכים ופעילויות תוצאות	✓ פרחי הוראה ומורים	פרופ' יעקב יבלון ד"ר שירה אילוז

ועדות מומחים

באמצעות היזמה למחקר יישומי בחינוך

נושא	תקציר
חינוך לערכים – קווים מנחים למדידה והערכה	השאלה "מהם הערכים החשובים ללימוד בבתי ספר?" היא שאלה אידיאולוגית ותלויה תרבות, אבל הרצון והאחריות לחנך לערכים נמצאים בבסיסה של מערכת החינוך הישראלית. הוועדה קמה מתוך תפיסה כי חשוב לחנך לערכים, לא פחות ממקצועות לימוד אחרים. יתר על כן, חשוב גם ללוות את הלימוד בתהליכי מדידה והערכה תקפים ומהימנים, הכוללים גם מדידת ההישגים הלימודיים ומדידת האקלים הבית ספרי. מדידה והערכה הן עמוד תווך מרכזי בהתמקצעות ובאחריותיות של מערכות ושל יחידים; לכן, על אף הסכנות הכרוכות בתהליכי מדידה והערכה, ועל אף השימוש השגוי לעיתים בנתונים ובמידע, מוסכם כי היעדר מדידה או מדידה לא טובה הם חסם בולט ביכולתם של ארגונים ושל יחידים להשתפר. מטרת הוועדה, בראשותה של פרופ' חנן אלכסנדר, לסייע למשרד החינוך באמצעות ריכוז של הידע המתפתח בתחום בעולם ושל הניסיון הנצבר בישראל.
טיפוח מיומנויות חברתיות רגשיות במערכת החינוך	טיפוח של מיומנויות חברתיות רגשיות (SEL) נחשב כיום כנדבך חשוב ובלתי נפרד מתהליכי חינוך ולמידה, זאת בין השאר לנוכח התפתחויות טכנולוגיות מואצות ושינויים תרבותיים וחברתיים המאפיינים את המאה ה-21. מרבית תוכניות SEL המופעלות כיום בארץ ובעולם נועדו לבנות ולחזק בקרב התלמידים חמישה מערכים של מיומנויות, ואלו קשורים זה בזה: מודעות עצמית, ניהול עצמי, מודעות חברתית, ניהול יחסים וקבלת אחריות. הנהלת משרד החינוך מכירה בחשיבותן של מיומנויות חברתיות רגשיות ומתמודדת עם הנושא בדרכים מגוונות, שהמשותף להן הוא התפיסה שזירת בית הספר משמשת "מגרש אימונים" להתפתחות רגשית-חברתית של תלמידים. הוועדה נועדה לסייע למשרד החינוך באמצעות ריכוז של הידע המתפתח בתחום בעולם ושל הניסיון הנצבר בישראל.
ניהול מיטבי של הפיתוח המקצועי וההדרכה (של מורים) במערכת החינוך	אחד האתגרים החשובים המעסיקים את הנהגת משרד החינוך הוא שיפור מתמשך של הפיתוח המקצועי וההדרכה של מחנכים ומורים. פיתוח מקצועי איכותי בתחום החינוך וההוראה הוא חיוני בשל האינטרס הציבורי העצום בהצלחת עבודתם של העוסקים בתחום, והידע המצטבר במחקר על הקשר החזק בין איכות ההוראה להישגי התלמידים בכל המדדים. סוגיה זו זכתה לעיסוק נרחב ברפורמות 'אופק חדש' ויעוז לתמורה', והיא עומדת, למשל, בלב היוזמה של 'מורים מובילים'. התפתחותן של מגמות עדכניות בתחום החינוך, דוגמת למידה מותאמת אישית, מורים כי הידע והריבוי ההולך וגדל של התמחויות מורים, סימנה צורך בבדיקה מחודשת של הידע הקיים במחקר בארץ ובעולם, ובאיתור תחומים שבהם ניתן לשפר את הפיתוח המקצועי הקיים.

ועדות מומחים

באמצעות היזמה למחקר יישומי בחינוך

נושא	תקציר
התאמת תוכניות הלימודים וחומרי הלימוד למאה ה-21	<p>מאה ה-21 מתאפיינת בשינויים מהירים בתחומים רבים של החיים החברתיים, בהם שינויים טכנולוגיים ושינויים בדרישות מבוגרי מערכות החינוך במדינות המערב. הציפייה ממערכת החינוך משתנה בהתאם: מציפייה להנגשת ידע שחשיבותו מוסכמת, לציפייה לטיפול אזרחים שיהיו מסוגלים לפעול באופן מיטבי להם ולחברה, תוך התמודדות עם תנאים המשתנים במהירות. מטרת הועדה, בראשותה של פרופ' ענת זוהר, לבחון מה ניתן ללמוד ממחקר ומניסיון מעשי על התאמה של חומרי לימוד, של תוכנית הלימודים הממלכתית ושל תוכניות הלימודים במקצועות השונים לתנאים המשתנים של המאה ה-21.</p>